

τάτες δλα ἄσκημα σου φαίνονται, δλα ἀτέλειωτα, δλα πού κάτι τούς λείπει. Πίστεψέ με κ' ἡ πειὸ φαντασμένη γυναῖκα θά ὄνειρεύεται κάτι καλύτερο ἀπὸ τὸ πρόσωπό της γιὰ τὸν πρῶτο της χορὸ.

Νὰ γείνης ἔμορφη, σημαίνει καὶ κάτι ἄλλο πειὸ τρομερὸ ἀκόμα. Σημαίνει νὰ λησμονήσης πού κάπου βρίσκεται μιὰ καρδιά πού ἀγαπᾷ, πού πονεῖ, πού λατρεύει, καρδιά πού θάβηνες δ,τι πειὸ πολὺτιμο στὸν κόσμο ἔχεις γιὰ νὰ τὴν κρατήσης πάντα δική σου, καρδιά πού τῆς ὑποσκέθηκες ἀγάπη παντοτεινή. Σημαίνει νὰ λησμονήσης τὰ χρυσὰ ὄνειρατα πού παιδάκι ἀκόμα εἶχες πλάσει καὶ πού κ' ἀπὸ τοῦ σχολείου τὰ θρανία τ'ἔβλεπες νὰ πετοῦν τὰ χρυσοφτέρουγα, ὅταν στὰ παλιὰ σου τετράδια ἔγραφες τὸ νομά σου, σημαίνει νὰ λησμονήσης καθε σου ὑπόσκησι καὶ τὸ δαχτυλάκι, πού μιὰ μέρα κρυφὰ ἀπὸ κάθε ἀδιδάκριτη ματιά σου πέρασε στὸ δαχτυλό—ἀρραβῶνα, πού μονάχα ὁ ἔρωτας εὐλόγησε,—σημαίνει νὰ λησμονήσης, πού δὲν ἔχεις δικαίωμα ν' ἀρέσης κ' ὅμως νὰ θέλῃς ν' ἀρέσης εἰς ὅλο τὸν κόσμο γιὰ μιὰ βραδυά, τῆ βραδυά τοῦ πρώτου σου χοροῦ.

Τὶ ἀναστάτωση! ἡ μαμά λείπει ὅλη μέρα στὰ μαγαζιά, στὴ ράφτρα, τρέχει ἀπὸ δῶ, τρέχει ἀπὸ κεῖ· ἀγοράζει γάντια, μυρουδιές, παπουτσάκια, διαλέγει λουλούδια — κάτασπρα τριαντάφυλλα — γιὰ νὰ στολίση τὸ ἀπὸ ἄσπρο μεταξὶ ἐλαφρὸ-ἐλαφρὸ φόρεμα τῆς κόρης της. Τίποτα δὲν τῆς ἀρέσει, τίποτα δὲ φρίσκει ἀκριτὰ ἔμορφο γιὰ μένα. Ἡ καθημένη κοπιᾷ τόσο καὶ γιατί; Ἄν σκεφτόμουν κ' ἀπὸ τὸ γιατί δὲ θάχα καὶ γὼ τὸση σκέψη καὶ τὸση ἀνησυχία.

Μὰ κ' ὁ πατέρας ἀκόμα μισακνηκατεύεται στίς γυναικίστικες δουλιές κ' ἄφησε γιὰ μιὰ φορὰ τὴ συνειθισμένη του σοβαρότη.

Ἦλθ' ἐπὶ τέλους ἡ μεγάλη μέρα, πού μὲ τόσο καρδιοχτύπι περίμενα. Μὲ γληγορὰ ἀστραπῆς περνῶν μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μου καὶ τὰ μικρότερα πρᾶματάκια. Ἡ ἀναστάτωση τῆς καρμῆς μου, τῆς μαμῆς μου ἡ ἀνησυχία, ὡς πού νὰ μὲ ἰδῆ ντυμένη, τὸ χαμόγελο πού τὴν ὄψη της ἐφώτισε, ὅταν μὲ κοίταζε καλά, καλὰ, ἡ πειὸ ἀσημαντὴ καρφισσοῦλα τῆς φορεσίης μου, τὸ χτυποκάρδι μου, ὅταν τ' ἀμᾶξι ἀρχίνησε νὰ τρέχη κ' ἄκουσα τὸ θόρυβο τῶν τροχῶν του, κ' ὁ φόβος μου κ' ἡ ντροπή, πού μὲ κοκκινᾷ χρωμάτισε τὰ μάγουλά μου, ὅταν βρέθηκα στὴ φωτισμένη καὶ λουλουδοστολισμένη σάλα τοῦ χοροῦ. Θὰ στὸ πῶ, γιατί τὸ σημερινὸ μου γράμ-

μα εἶναι μιὰ ἑομολόγησι. Ὅλα μαγικά μου φαίνονταν οἱ γυναῖκες πειὸ χαριτωμένες, πειὸ ἐλκυστικές κ' οἱ κύριοι ὅλοι χαριτωμένοι, ὅλοι ἐξυπνοί.

Καὶ συλλογίστηκα σένα, πού τόσο σου ἀρέσει νὰ ζῆς μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο καὶ τῆ διασκέδαση ἡ φοιτητικὴ σου καμαρούλα μου φάνηκε κρύα, γυμνή κ' ἄσκημη ἡ εἰκόνα τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, πού μὲ τόσο ζωηρὰ χρώματα ξέρεις καὶ ζουγραφίζεις καὶ πού τόσο ποθεῖς, πόσο σκοτεινὴ μου φάνηκε μπρὸς ἀπὸ τὰ πολλὰ φῶτα τῆς σάλας, τίς περιπόλητες τῶν καθυλιέρηδων, τὸ θαυμασμό, πού πιστεύεις πῶς τρέμει ὁ καθένας κεῖ μέσα γιὰ σένα!

Δὲ ζούσα· πετοῦσα σ' ἄλλον κόσμο, πού ἀτέλειωτη μουσικὴ τὸν συντροφεύει, κεῖ πού τὰ λουλούποτέ δὲ μαραινόνται καὶ πού βασίλισσα ζῆς στίς καρδιές τοῦ κόσμου, ὅχι τῆς γῆς μὰ τοῦ οὐράνιου.

Τὶ τρελλή! ἄκουσέ με καὶ μὴ μὲ γελάσης.

Ἦξέρα πού ἤμουν ἔμορφη, καὶ τὸ ἤξέρα τὸ φόρεμά μου ἀλαφρὸ ἀλαφρὸ ἀπὸ ὕφασμα ψιλὸ, ψιλὸ, μὲ μοναχὸ στολίδι κάτασπρα ἀληθινὰ τριαντάφυλλα καὶ στὸ γυμνὸ μου λαιμὸ ἕνα γύρο μαργαριτάρια· τὰ μαλλιά μου χτενισμένα ὅπως χτενίζονταν οἱ ἀρχαῖες ἑλληνοπούλες, ἡ μοναχὴ χτενισιά, πού ἀρῆνει νὰ φαίνεται ὅλων τῶν μαλλιῶν ἡ ἑμορφάδα κ' ὅταν ἄκουα νὰ μου τὸ λένε, ὅταν στὴν τρέλλα τοῦ χοροῦ ἀφηναν νὰ φεύγη ἀπὸ τὰ χεῖλια τους ἡ φράσι· «εἶστε, δεσποινίς, ἡ βασίλισσα τοῦ χοροῦ ἀπόψε» καὶ «καμιά δὲ μπορεῖ ἀπόψε νὰ μετρηθῆ μὲ σᾶς», μου φαίνονταν ἀλήθεια κ' οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή περνοῦσε ἀπὸ τὸ νοῦ μου, πού θάχα κ' ἄκουσα λόγο γιὰ νὰ μου τὸ πούν, καὶ πού στὸ στόμα τῶν νέων πού συχναζοῦν στὰ σαλόνια, εἶναι μιὰ φράσι συνειθισμένη πού ὅλες ἔχουν τὴν εὐχαρίστηση νὰ τὴν ἀκούν.

Τούς πίστευα κ' ἤμουν εὐτυχισμένη καὶ σιγὰ σιγὰ συλλογίζομαι.—Γιατί καὶ σὲ κείνον νὰ μὴν ἀρέση ὁ κόσμος; τοῦ ὠρκίστηκα νὰ τὸν ἀγαπῶ παντοτεινὰ καὶ τὴν τύχην μου νὰ ἐνώσω μὲ τὴ δικήν του, οἱ λύπες μου, λύπες του, κ' οἱ χαρὲς του, χαρὲς μου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι κρῖμα τὸ πνεῦμα κ' ἡ ἑμορφία μου κρυμμένα νὰ μένουν ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο, μονάχα γιὰ κείνον νάκινθουν καὶ νὰ ζήσω ζῆνη ἀπὸ τίς διασκέδασεις, ὅπου θὰ μπορούσα νὰ βασιλεύω; Μονάχα γιὰ κείνον; τὸν ἐρωτῶ!

Καὶ πόσο μικρὸς καὶ τιποτένιος στὰ μάτια μου τότε παρουσιάζομαι ὡς ὁ φιλόσοφος ὁ ἠθικολόγος, μὲ τίς ἀρχαῖες σὰ ράσο καλόγερου ἰδέες, μὲ τὸν ἔ-

ρωτα γιὰ τίς χαρὲς καὶ τὴ γλυκάδα τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς.

Αὐτὰ συλλογίζομαι, ὅταν ἡ Φανή, ἡ φιλενάδα τῶν παιδικῶν μου χρόνων, ἦρθε κοντὰ μου. Εἶναι δευτέρος χρόνος πού πηγαίνει στοὺς χορούς κ' ἀπὸ κείνην εἶχα πάντ' ἀκούσει πόσες χαρὲς καὶ πόση μαγεία κλεῖ μέσα της ἡ λέξη χορὸς.

—Διασκεδάζεις; μου λέει.

Καὶ πρὶν προρτᾶσω νὰ τῆς ἀπαντήσω «—εἶσαι πολὺ ἑμορφα ντυμένη καὶ πολὺ ἀρέσεις».

Τραβηχτήκαμε σὲ γωνιά τῆς σάλας κ' ἀρχινήσαμε τὴ φλυαρία, τὰτέλειωτα, πού λὲς ἐσύ, κ' ἔπειτα σοῦ εἶπαμε πολλὰ.

«Τὶ νὰ σοῦ πῶ; μου λέει, ἐγὼ γελῶ μ' αὐτοὺς τοὺς βλάκες τοῦ καθυλιέρηδες· εἶναι τόσο γελοῖοι, ὅταν βάνονται νὰ κάμουν κόρτε! Δὲν ἤξέρω πόσοι ἀπόψε ἤθελαν νὰ μὲ κάμουν νὰ πιστέψω, πῶς εἶμαι ἡ πειὸ ἑμορφη δῶ μέσα. Ἀκόμα γελῶ!

«—Καὶ ποιοὶ σοῦ τὸ εἶπαν;» ἐρώτησα ἀμέσως μὲ περιέργεια.

«—Περιμένω νὰ θυμηθῶ.» Ἀ, καί... κ' ἀρχίνησε νὰ μου ἀραδειάζῃ [τὰ ὀνόματά τους κ' ἀνάμεσα καὶ ὀνόματα κείνων πού καὶ σὲ μένα τὰ ἔδρα λόγια εἶχαν πῆ!!!

Θέλεις τώρα τὸν Ἐπίλογο;

Ἡ ἀγάπη 'ναι λουλούδι, πού μονάχα στὴν Ἀλήθεια—στὶς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου καὶ στὸ χαϊδεύμα τῆς αὔρας—μπορεῖ νὰ ζήσῃ. Σὲ ἑρμοκῆπι—στὴν ἀσφυκτικὴ ἀτμοσφαῖρα τῆς σάλας τοῦ χοροῦ—μαραινεται. Καὶ τώρα θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ κάψῃς τὸ γράμμα μου, γιὰ νὰ κκοῦν μαζὶ του καὶ μερικοὶ φαρμακεροὶ συλλογισμοὶ καὶ μερικὰ ἀνόητα χτυποκάρδια. Θέλω γιὰ τὴν ἀγάπη μας νὰ σβυστῇ γιὰ πάντα μιὰ μέρα τῆς ζωῆς μου ἡ μέρα τοῦ πρώτου κ' ὕστερου χοροῦ.

Κέρκυρα. ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

—Κι ὁ καταργῆς ὁ γιός σου, τί γίνεται κύρ Οἰκονόμο;

—Ὁ φίλε μου, κύρ Δημητρώ! ἄσε με· εἶμαι πολὺ ἄτυχος· ἀποφάσισε νὰ τὰ ξεδέσῃ σ' ἔξη μῆνες δλα δεσὰ κέρδισα μ' οἰκονομία σ' ἔξη χρόνια.

—Αὐτὸ εἶναι φοβερό! πρέπει νὰ τοῦ κἀνῆς παρατήρησι.

—Δὲν τοῦκανα; μὰ πού νὰκούσῃ· εἶναι ὅαν τὸ βιολί· δὲ θέλει νὰκούσῃ παρὰ τοὺς βλάκες... Μὰ νὰ σοῦ πῶ, κύρ Δημητρώ; δὲν τοῦ λὲς τίποτα κ' ἐσύ; Ἰσως σ' ἀκούσῃ ἑσένα.

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΚΑΛΩ ΚΑΙ ΜΗΛΙΩ

Στὴ μνήμη τοῦ Γιάννη Α. Καμπύση

Α'

Κοντὰ στὸ παλιὸ ξεροπήγαδο ἡ ἀνεμένη πύρα μπουμπουλλίζει ἀναδίνοντας ὀλόγυρα καὶ πρὸς τὰ πάνω μάθρους καὶ πυκνοὺς καπνοὺς μὲ σπιθὲς ἀνάμεσα καὶ γλώσσες ἀπὸ φλόγα. Λαγα κλωνάρια τῆς πλαγιανῆς ἀγριοχορτοσίης ἔχουν φρυγανιστῆ καὶ κρέμονται μαρμαμένα πρὸς τὰ κάτω. Ὀλόγυρα οἱ κοπέλες τοῦ χωριοῦ μὲ τὰ κοντὰ φουστάνια καὶ τίς πίσω ριγμένες κουσιές γελοῦνε καὶ λένε νόστιμα λόγια, σέρνοντας γκουτσούπια καὶ ξερόκλαδα νὰ φάει ἡ φωτιά. Ὅπισω των φαντάζουν μακριοὶ μα-

κριοὶ περνώντας το πηγάδι, τοὺς φράχτες, τὰ χαντάκια, οἱ ἡσικιοὶ των πού σαλιέθουν πότε ἰδῶ καὶ πότε ἐκεῖ, ὅταν οἱ νέες γυναῖκες τρέχουν νὰ κάμουν κατιτίς. Ὑστερα δύο τρεῖς ξεσέρνουν τὴ χόβολη καὶ ῥήγουν πάνω της τὰ καλαμπούκια τὰ τρυφερὰ καὶ γαλαχτερὰ νὰ ψηθούνε.

«Ἀπὸ τὸ πρώτο χωράφι σου τᾶκοψες, Κάλω;» ρωτᾷ μιὰ ἀκουμπισμένη σὲ μιὰ φούρκα πού κρατᾷ στὰ χέρια της.

«Ναί. Εἶχα τὸ νερὸ τοῦ μύλου ἐκεῖ κοντὰ κ' ὁ μυλωνᾶς μάφινε τίς νύχτες κάποτε νὰ κόβω τὰβλάκι καὶ νὰν τὰ ποτίζω. Τὰ θροφερὰ! Ἐνα μπόι ἔφτασαν!»

«Τὶ συλλογιέσαι, Μήλιω;» ξαφνιάζεται μιὰ ἄλλη παραπέρα, ὅαν τὴν εἶδε νὰ κάθεται ἀπόμακρα στὸ πέτρινο πεζοῦλι τοῦ πηγαδιοῦ. Ἐκείνη γυρίζει τὸ βαθὺ κ' ἀπλάνατο μάτι στὴν παρθένα πού φωνάζει, χαμογελάει λίγο καὶ δὲ λέει τίποτα.

Τὰ χηνάρια πού καθιάζουν στὴν ἀκρία τῆς μπάρρας παρῆκια σκουίζουν ταραγμένα ἀπλόνοντας τοὺς μακρικοὺς λαιμούς των. Ἐνα ποδοβολητὸ ἀλόγου τρεχάτου ἀφογκάζονται ὅλες οἱ νέες καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγο ἕνα ρούσο ἄλογο κ' ἕνας νέος καθυλιέρης, μὲ στρογγυλὸ πρόσωπο καὶ μὲ μεγάλα καστανά μουστάκια, φαίνεται νὰ βγαίνει ἀπ' τὸ σκοτάδι τῆς νύ-

χτας καὶ νὰ πλησιάζει στὴν πύρα.

«Καλησπέρα στίς ἑμορφες», εἶπε χωρὶς νὰ ζεπεξίψει. «Ἄ, καλαμπούκια ὕνετε;... Σὰ νὰ σᾶς καλοκάθεται τὸ σαβατόβραδο καὶ ξαγρυνῆστε.— Οἱ δουλιές πῶς πῆγαν σήμερα; Ἀρχίνησε τὸ σκάψιμο στὸν μεγάλον ἀβλαγᾶ;», ρωτᾷε δύο νέες πού ἦρθαν σιμὰ στ' ἄλογό του.

«Ὅχι», τοῦ ἀπολογιοῦνται ἐκεῖνες ξεθαρεμένες.

«Ἀπὸ Δεφτέρα τώρα θ' ἀδειάσομεν».

Τὶς ξετάζει ὅλες ἀπὸ μιὰ μιὰ γέροντας δεξιά καὶ ζερβά γιὰ νὰ ἰδεῖ καλύτερα. «Μήλιω! Μπᾶ!... Ἡ Μήλιω τί γίνεται;...»

Παρκαμερίζουν καὶ στὴν ἀδύνατη λάμψη τῆς φωτιᾶς φαίνεται ἡ Μήλιω καθούμενη καὶ σκυφτή. Στὸ πλάγι της ἀπὸ πάνω λυγίζει τὸ ψηλὸ κορμὶ ἡ Κάλω καὶ κρυφομιλοῦνε.

Ἡ Μήλιω στὸ φώναγμα τοῦ ἀνατριχιάζει, μὰ τὸ σπιθατὸ μάτι της δείχνει τὴ χαρὰ σηκώνεται, ἀφίνει τὴν Κάλω λησμονημένη καὶ σιμῶνει νὰ χαηδέψει μὲ τᾶσπρο χέρι της τὸ περὶφανε κεφάλι τοῦ ἀλόγου πού φουάει καὶ κλώθει κτυπόμυνο. Ὁ Κόλιας σκύβει πλάγι καὶ τῆς λέγει λόγια κρυφὰ καὶ τρυφερὰ.

Κάμποσον καιρὸ μένου ἔτσι. Οἱ ἄλλες γυναῖκες τραβιοῦνται ἀπ' τὰ φουστάνια των καὶ ψιφρίζουν